

Врхунац демонизације српског народа

За протеклих двадесет година много смо грдњи, клевета и лажних оптужби претурили преко леђа. Распад Југославије као да нас је бацио у неки вир историјске матице који нас непрестано вуче на доле и не дозвољава нам да наставимо даље, колико год ми то жарко желели. И уопште није ствар у томе да ми, како нам добар део страних „просветитеља“ и њихових овдашњих шегрта, калфи и секретара за штампу више од деценије натура на нос, „не желимо да раскрстимо са прошлошћу“. Баш напротив, (западни) „Свет“, који у Србији повлачи све медијске konce (и добар део политичких) једноставно нам не дозвољава да напустимо оквири те гротескне, искривљене и највећим делом исфабриковане карикатуре самих себе, чак и сада, када је наша политичка елита показала спремност да се са њом (делимично) помири, ако би то само био начин да се „настави даље“.

Испоставља се, међутим, да „Свету“, који је деведесетих за своје (ћифтинске и ситничаве) дневнополитичке циљеве исфабриковао медијску парадигму о Србима као „убицама, кољачима и силоватељима“, „нацистима постхладноратовске Европе“ и њеног „демонског Другог“, није било довољно што је та слика „послужила сврси“ и испунила све задатке који су јој постављени. „Свет“ се заљубио у чудовиште које је створио и одлучио да од нашег народа начини „трајни пример и упозорење“ за све западне неверне Томе о томе како успавано „радикално зло“ може без најаве да еруптира и у трену претвори идилично југословенско Штрумпф-Село у постапокалиптично беспуће. Српско освајање Сребренице, изрежирано (попут Маркала и Рачка) да се пружи повод за непосредни ангажман НАТО у прекрајању БиХ постало је у западној медијској продукцији и образованој грађанској свести синоним за безмало „Аушвиц после Аушвица“, и више од деценија упорног и систематског рада српских и страних истраживача, новинара и форензичара на дезавуисању међународних манипулација овим злочиним није дало скоро никакве резултате.

Човек се некако на све навикне, па смо тако и ми постепено почели да обарамо главе и прећуткујемо одговор на „питање Сребренице“, мислећи да је „сложити се да се не слажемо“ довољно да се настави даље и морално пољуљано и економски уништено друштво почне полако подизати из пепела. Уосталом, многи од нас су и даље мислили „лажи су само лажи и понављање их никада неће учинити истином“, као што смо се водили политички инфантилном идејом да ће „све доћи на своје место са временском дистанцом“, када учесници у догађајима препусте своје место историчарима. Док смо се

некако и навикли на погрде и прекоре због „националистичке хистерије“ којом смо „уништили Југославију“ и „самоискључили се из цивилизованог света“ (заслуживши вишеструко праведну, ако и „окрутну и неуобичајену“ казну у облику бомбардовања Републике Српске и Србије), никако нисмо били спремни да неко ту нашу изопачену карикатуру узме за *узор и идеал*. А управо то се догодило када је Андерс Брејвик, норвешки терориста који је [на острву Утеја код Осла](#) починио по свој прилици најмасовнији хладнокрвни покољ у криминалној историји Европе и један од најкрвавијих терористичких удара у Европи после Другог светског рата, између осталог за свој узор прогласио српски народ. Брејвиково упорно позивање на „српски хероизам“ у нашој „борби против исламизације Европе“ истог тренутка послужило је западној медијској машинерији да са одахнућем баци овог европског (*sic!*) зликовца у већ припремљену идеолошку категорију дехуманизованог европског „Другог“, конституисану током ратова у Југославији и резервисану, како је време показало, по свој прилици само за Србе. Да ствар буде још гора по нас, Брејвик је ову сопствену алијенацију од стране властитог друштва оберучке и са великим задовољством прихватио.

У недостатку локалне антикомунистичке традиције, зарађене стране окренуле су се парадигмама из популарне културе (као и изобличеној „националној култури“ својих дијаспора), прихватајући некритички као „исконски-своје“ културне обрасце који су им били потпуно страни.

Како је настао идеолошки профил Андерса Брејвика

Брејвикова фасцинација Србима представља класични пример тзв. „изокренуте психологије“ (или „навијања за Империју“ из психологије филма), које смо ми имали прилике да се сити нагледамо током турбулентних ратних година крајем прошлога века. Наиме, тадашње националистичке паравојске у Хрватском и Босанском рату оберучке су прихватиле идеолошко-симболичке парадигме „народних непријатеља“ из периода СФРЈ, као израз протеста против комунистичког поретка који је у Југославији „Наш народ“ држао „поробљеним“, дајући сва права „Другима“. У недостатку локалне антикомунистичке традиције, зарађене стране окренуле су се парадигмама из популарне културе (као и изобличеној „националној култури“ својих дијаспора), прихватајући некритички као „исконски-своје“ културне обрасце који су им били потпуно страни. Са једне стране то је водило вулгарном окретању религији (које је до сада православљу, католичанству и исламу вероватно нанело кудикамо више штете од комунистичке репресије), са друге усвајању слика са телевизије као инстант „традиционалног идентитета“. Они острашћени и необразовани шовинисти из редова нашег народа

Пише: Никола Танасић
петак, 27 април 2012 19:39

прихватили су тада као властити визуелни идентитет искарикиране и хиперболисане прљаве и брадате креатуре „четника“ из партизанских филмова, имитирајући из протеста против система који је изнедрио испеглану и политички коректну парадигму анационалног „партизана“ све оно што су их деценије југословенске пропаганде училе да презиру и одбацују.

Када је рат ухватио маха, ове екстремистичке групације на све три стране као да су се такмичиле ко ће више да се уподоби пропагандној карикатури једне од тих страна у очима друге две. Да није ужасавајуће, било би урнебесно смешно – муслиманска паравојска усвојила је „идентитет“ далеких авганистанских муџахедина, хрватска се китила усташком, а српска четничком иконографијом, усвојивши чак и начине убијања које (некад) историографија (а некад) и пропаганда традиционално приписују тим групама. Наравно, национална руководства све три стране кокетирала су са овим пробуђеним „националним сентиментом“, дозволивши овим екстремистима у својим редовима (који су редовно привлачили највећу пажњу медија) да фиктивне злочинце које су могли видети само у филмовима претворе у стварност, а грађански рат у Босни, вођен око више него реалног политичког спора, претворе у крваву гротеску епског сукоба три парадигматска „домаћа злочинца“ из југословенске иконографије – Турчина, Усташе и Четника. За расправу о овом феномену не би била довољна ни цела књига, али последице ове политике довеле су до делимичне идентификације припадника зараћених народа у Југославији са негативним парадигмама самих себе из пропаганде својих сопствених непријатеља. Када су у питању припадници криминалног подземља, политички екстремисти, неке навијачке групе или просто агресивне, психички и морално лабилне особе, онда је ова „идентификација са властитом карикатуром“ постала стопроцентна, и наше време је сведок постојања организација које „у знак протеста против друштва“ величају злочине које је њихова страна у рату доказано починила. Када је српска страна у питању, далеко од тога да је она просто пресликани одраз друге две стране, чија је политика „утемељења националног идентитета“ током последње две деценије била далеко агресивнија, али опет постојање екстремистичких група које за свој поклич узимају фразу „нож, жица, Сребреница“ указује на потпуно мирење са пропагандном сликом самог себе и уздизање медијски демонизованог негатива самог себе за „аутентичну“ идеолошку вредност.

Управо овај механизам довео је Андерса Брејвика, самопрокламованог борца против европског мултикултурализма и „културног марксизма“ (*sic!*) да се идентификује са оним

извештаченим и исфабрикованим „Другим“, који је таква „мултикултуралистичка и марксистичка Европа“ прогласила за своје метафизичко „не-Ја“, односно са оним Србима „убицама, кољачима и силоватељима“ који су спровели „Сребренички геноцид“ и који би исти такав геноцид спровели и над „Косоварима“, да их у томе није спречила (мултикултурална) хуманитарна интервенција НАТО. Брејвик је човек постмодерног, медијског доба – њега не занимају историјске чињеница нити идеолошка доследност, он не функционише у оквиру стварности, већ у оквиру медијских *simulacra*

, видећи себе, више не ни као филмског (анти)хероја, већ управо као лика из компјутерске игре, који своју „мисију“ испуњава газећи преко виртуалних лешева. Док су филмски хероји поседовали једну врсту неизбежне „реалности“, бар утолико што их играју стварни глумци, свет компјутерских игара, са својом богатом треш-естетиком (у којој управо фигуришу кичасте карикатуре попут „Темплара са аутоматским пушкама“ који проблем „инвазије Другога“ решавају метком у чело) до те мере дехуманизује и апстрахује „стварност“, да масакрирање ненаоружане деце постаје „само једна од легитимних опција“.

Две стране мултикултуралистичке медаље

У свом кратком [блогу посвећеном Брејвику](#), британски колумниста Брендан О'Нил бритко и јасно је аргументовао да норвешки терориста није никаква „алтернатива мултикултурализму“, већ његов очигледни изданак. Препознавши у Брејвику „спасавању беле хришћанске Европе“ управо оно ситничаво, нарцисоидно и хистерично цмиздрење над „угроженошћу идентитета“ различитих „мањинских група“ које представља фетиш и свету краву мултикултурализма, О'Нил веома убедљиво указује на наизглед парадоксалну чињеницу да је идеологија мултикултурализма у ствари идеологија подела, конфронтације и вечите параноје због угрожености од стране „Другог“. Са којом лакоћом идеологија мултикултурализма води шовинизму и агресији показује и [радио-саопштење шведског](#)

[радио-водитеља Герта Филкинга](#)

, који је скоро па неприметно са одбране толерантних културних вредности Запада од Брејвика прешао на једну класично фашистичку тираду против целог српског народа.

Управо је мултикултурализам дао крила бескрупулозним представницима етничких

мањина, идеолошких група и „регионалних идентитета“ да захтевају од својих матичних држава права која не могу бити ништа друго него дискриминација свих осталих грађана. И када се сви овако замрзнути и антагонизовани „идентитети“ ухвате у међусобни коштац, страда држава као целина и већински народ као њен стожер и носилац. То не значи да се масакр на острву Утеја може оправдати као „природна реакција на аутодеструктивну европску политику“, што је управо оно што Брејвик покушава да учини, наилазећи на тихо (али масовно) одбравање европских десничара, конзервативаца и незадовољника. Брејвик није представљао никакву „хришћанску Европу“, већ управо исти онакав параноидни и мањински „културни идентитет“ по каквом су озлоглашени вехабити и анархисти, против којих се овај први наводно „бори“. Представници оваквих „идентитета“ по правилу пате од мегаломаније и хистеричне маније прогоњења, као што су склони измишљању „историјских чињеница“ и крајње партикуларни у придржавању етичких и религијских норми које би њихов „идентитет“ требало да им намеће (неприкосновеност живота ненаоружаног детета је тако, једна од темељних вредности и исламске и хришћанске цивилизације, коју овакви екстремисти по правилу са лакоћом игноришу).

Брејвик и Срби

Нема потребе говорити да је српска јавност била више него згађена позивањем на неправде којима је наш народ био изложен крајем прошлога века као на оправдање за злочин какав не памти Европа. Док су припадници домаћег „аутошовинистичког“ и „мултикултуралистичког“ кружока трљали руке, добивши на поклон ту незаменљиву потврду „исконског зла свега што је српско“, наши национално оријентисани суграђани били су склонији да у Брејвику виде управо природни изданак отуђеног и фрустрираног Запада, који је изгубио сваку везу са стварношћу, моралношћу и истинским идентитетом. „Националне снаге“, при томе, нису биле ништа мање склоне злурадости од својих „мулти-култи“ противника, будући да је за њих Брејвик послужио управо као „доказ“ каквој врсти социјалног колапса води актуелна западна политика.

Брејвиков хвалоспев „крсташкој храбрости“ српског народа стога може бити убедљив само онима, који иначе у Србима, попут шведског водитеља, виде „нацију Брејвика“ и нема сумње да се оваквом сликом већ увелико наслађују политички екстремисти у Хрватској, Федерацији БиХ и Црној Гори и њихови експоненти у градовима Србије. Сами „српски националисти“, односно онај слој који се уобичајено у мултикултуралистичким круговима стигматизује као „ретроградан“ и „негационистички“, углавном су Брејвикову похвалу доживели као прворазредну увреду. Док у Србији очито постоје елементи који су се саживели са улогом европских „нациста после нациста“, и који Ратка Младића величају, не зато што мисле да је оклеветан, већ зато што *одобравају* оно што је Младићу клеветом приписано („нож, жица, Сребреница“), већина национално

оријентисаних Срба заправо негира „сребренички геноцид“ као појмовну бесмислицу и мрачну медијско-политичку манипулацију, али никада не би били спремни да одобре ништа налик ономе што се тврди да је у Сребреници учињено, као што их масакр на Утеји испуњава дубоком одвратношћу. Није ствар само у томе да Срби, као народ који је у новијој историји пречесто и превише ратовао, не осећају ништа осим презира према човеку који је рат доживео само у компјутерским играма, нити је кључно чињеница што наш народ и сам има горко искуство са терористима и људима који жртвују цивиле за политичке циљеве.

Брејвиков хвалоспев „крсташкој храбрости“ српског народа стога може бити убедљив само онима, који иначе у Србима, попут шведског водитеља, виде „нацију Брејвика“ и нема сумње да се оваквом сликом већ увелико наслађују политички екстремисти у Хрватској, Федерацији БиХ и Црној Гори и њихови експоненти у градовима Србије.

Срби су у Брејвику препознали парадигматског *нацисту*, заштићеног свим привилегијама које му његова богата земља пружа, са комплексом више вредности према народима који су имали мање историјске среће од његовог, а чије је сиромаштво више плод његове цивилизације, него што је претња за њу. А Срби, на страну фантазме домаћих „утеривача толеранције“ и минорне екстремистичке групе, никада нису били нацисти и одувек су се са презиром односили према нацистичкој идеологији. Брејвикова „похвала Србима“ нама импонује таман колико нам је импоновала „част“ коју нам је указао Адолф Хитлер када нам је понудио да наша земља постане одскочна даска за инвазије на Грчку и Русију. Као народ који је своју целокупну модерну историју утемељио на борби за слободу, ми смо развили културолошки рефлекс да се у свакој појединачној ситуацији идентификујемо са жртвама, невинима и угњетенима, без обзира на идеолошку, религијску или националну припадност. И без обзира на ненародну политику коју су водили бројни режими у српској историји, народ, као носилац државног субјективитета и крајњи коректив свих политичких одлука, у сваком историјском тренутку преовлађујућом већином сврставао се против нацизма, империјализма, поробљавања и угњетавања, био у питању белгијски колонијализам у Конгу, совјетска окупација Чехословачке, војне хунте у Латинској Америци, америчка окупација Ирака или француско-британска агресија на Либију. Једноставно, увек смо се лакше идентификовали са робовима и жртвама, него са поробљивачима и насилницима, ма које вере и нације били.

Срби као европско „Друго“ и Сребреница као европски конститутивни мит

О Брејвику, Сребреници и српском идентитету

Пише: Никола Танасић
петак, 27 април 2012 19:39

